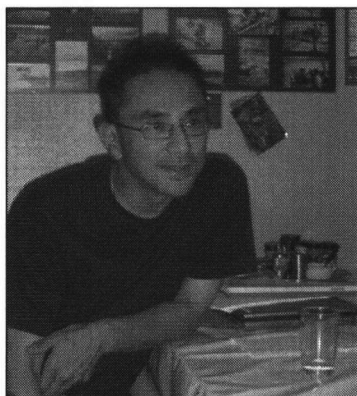

Fitisinterview

Steve Geelhoed neemt afscheid Fitisredactie

In de nazomer van vorig jaar gaf Steve Geelhoed aan dat hij overwoog te stoppen met zijn werk als Fitisredacteur. Deze mededeling klonk me aanvankelijk als een onmogelijkheid in de oren. Stoppen?? Steve is helemaal vergroeid met zijn redacteurschap en waarom zou je daar iets aan willen veranderen? Maar al snel realiseerde ik me dat dit egoïstische gedachten waren. Met een indrukwekkende staat van dienst moest het een keer genoeg zijn. Met veel dank en enige weemoed nemen we daarom afscheid van een redacteur die jarenlang de luis in de pels was van zowel auteurs als redacteurs.

We spreken af in de voormalige Mono, een wat morsige blueskroeg aan het begin van de Wallen in Amsterdam, ver genoeg van het Zuid-Kennemerlandse om met enige afstand terug te kunnen blikken op de afgelopen twee decennia. De middagen redactieoverleg in allerlei Haarlemse kroegen hebben nooit afbreuk kunnen doen aan Steve's imago van stoïcijnse zeetrecteller: de Boeddha van Bloem (aan Zee) liet zich nooit helemaal peilen. Nu had ik de kans om voor eens en voor altijd alle mysteries op te helderen. We beginnen bij het begin.

Steve, met achttien jaar heb je Ferdy Hieselaar geëvenaard als langstzittende Fitisredacteur. Is er eigenlijk wel een periode geweest in je carrière als vogelaar waarin je geen redacteur was?

Ja, maar dan moeten we lang terug naar mijn middelbareschooltijd. Ik was toen lid van de ACJN (Algemene Christelijke Jeugdbond voor Natuurstudie, red.) en daarbinnen was een clubje vogelaars die erg veel leuke waarnemingen deden (onder anderen Chris Braat, Rob Buiters en André Sterk). Dat wilde ik ook! Het is vooral de jeugdbond geweest die me gestimuleerd heeft in het vogels kijken. Al snel nadat ik lid werd van de ACJN werd ik overigens redacteur van het Haarlemse afdelingsblad: De Duinpan, ook een jaar lang uitgegeven als Mooi hè, die natuur, naar een uitspraak van Erik Maassen.

Aha, het was dus niet de vogelwerkgroep? Werd je als jonge vogelaar niet meteen bij de VWG ingelijfd?

Nee, in het begin werd ik niet echt aangemoedigd om erbij te komen. Het was toen begin jaren tachtig, de tijd waarin er nog trek geteld werd op de boulevard van Zandvoort. Het was traditie om warme chocomel uit te delen aan de VWG-tellers. Als jeugdbonders waren we geen VWG-lid en dat moesten we altijd weer horen als het chocotijd was. Ach, het was een soort ontgroening.

Maar wilden jullie eigenlijk wel lid worden?

We waren wel echte jeugdbonders, opstandig dus. Eigenlijk vonden we het wel best zo. Maar het was natuurlijk onvermijdelijk dat je VWG-ers leerde kennen in het veld. Johan Stuart, Evert van Huijssteeden en Fred Cottaar hebben vanuit de VWG de banden met ons aangehaald. Ik heb toen twee jaar meegeteld op de boulevard en na een jaar lidmaatschap van de VWG kwam ik in de Fitisredactie. Dat was in 1987, ik was toen twintig en de jongste van het stel.

Was je toen al de doorgewinterde zeetrekter van nu?

Nou nee, in die beginjaren heb ik best fanatiek landtrek geteld! Zelfs een paar jaar in het voorjaar, want dat was nog nieuw. Maar op een gegeven moment had ik het toch een beetje gezien, vooral toen ik de massale landtrek bij Falsterbo in Zweden had meegemaakt. Al bij de ACJN ben ik besmet geraakt met het zeetrektersvirus door verhalen over Vaaltjes, pijlen en zo langs Camperduin, maar het duurde even voor de diagnose 'chronisch verslaafd' gesteld kon worden. In 1986 werd ook de telpost bij Bloemendaal aan Zee opgericht, zodat er een vaste plek voor zeetrek tellen in Zuid-Kennemerland ontstond. Het prettige van zeetrek is ook dat het later op de dag leuk kan zijn, met eendjes, sterns, rosse grutten. Ik ben toen milieuhygiëne gaan studeren in Wageningen en voor drie jaar uit de redactie gestapt. In die tijd kwam ik vaak in het weekend terug naar Haarlem om vogels te kijken. Dat waren lange weekenden, vaak nam ik aansluitend maandag of vrijdag ook vrij.

Heb je nooit gedacht: ik stop met die vogels, het is even genoeg?

Voor mijn afstudeerstage heb ik in 1990 een paar maanden op Cousin op de Seychellen gezeten. In de groep van Jan Komdeur, nu prof in Groningen, deden we onderzoek naar de broedbiologie van de Seychelles Brush Warbler, waarvan er destijds wereldwijd nog maar een paar honderd vogels op twee eilanden voorkwamen. Alle vogels waren afstammelingen van een dertigtal individuen op Cousin, waar de laatste vogels in de jaren zestig bijna verdwenen waren als gevolg van houtkap om het eiland te gebruiken als kokosplantage. Dat was een mooie tijd van intensief onderzoek doen en hard werken, maar de tropische omgeving bood tegelijkertijd rust en ontspanning. Bij terugkomst in Nederland was ik het Hollandse ritme misschien enigszins kwijt en de verplichtingen van inventarisaties en tellingen gingen me een beetje tegenstaan. Met Guido van Leeuwen en Pim de Nobel heb ik het jaar daarna een weddenschap

afgesloten om een half jaar niet te vogelen. Alleen, in elk halfjaar valt wel een heel goede periode voor vogels. In de winter heb ik toen –op 2-3 weken na- de weddenschap verloren. Ik had met wat mensen op Schiermonnikoog stookpieten geteld, ook dat mocht niet.

Wilde je na je onderzoek op de Seychellen niet graag door in het ecologische onderzoek?

Ik had een aanbod van BirdLife International, waarvan de Azië-coördinator op Cousin was langs geweest: om op de Molukken iets met papagaaien te gaan doen. Maar ik moest vervangende dienstplicht doen en dat kon niet voor een buitenlandse organisatie. Dat was wel een van die kruispunten in je leven waarvan je achteraf denkt, hoe zou het gelopen zijn als... Waarschijnlijk had ik door allerlei Aziatische landen gezworven. Of gillend gek geworden natuurlijk na een paar jaar papegaaien kijken, in ondoordringbare klamme oerwouden zonder weidse uitzichten. Ik ben toen als dienstweigeraar gaan werken op de ecologische afdeling bij PWN in Castricum, als opvolger van Pim. Ik trad in die tijd ook weer toe tot de Fitisredactie.

Maar je hebt wel altijd je vrijheid weten te handhaven. Zo was je lange tijd eigen baas met een ecologisch adviesbureau. Heb je altijd bewust voor die onafhankelijkheid gekozen?

Als schoolvak heb ik Economie meteen laten vallen toen het kon. "Als mensen meer geld gaan verdienen, wat doen ze dan?" vroeg mijn leraar economie ooit. Volgens mij zouden ze dan minder moeten werken om hun consumptie op gelijk niveau te houden, maar dat was een fout antwoord. Een econoom, zoals mijn leraar, zal zeggen dat ze juist meer gaan consumeren en dat dat gunstig is. Het is volgens mij een misvatting dat je meer kunt doen wat je wilt als je (nog) meer geld hebt. Ga gewoon minder werken, dan heb je meer vrije tijd.

Je was ook redacteur van de avifauna die in 1998 uitkwam. Dat legde zeker wel beslag op die vrije tijd!

Ja, vooral het laatste jaar was erg druk, maar ik heb het vast allemaal verdrongen. Voor de avifauna lag het streven naar inhoudelijke kwaliteit toch hoger dan voor de Fitis. Daar wrong het nog wel eens met het Stichtingsbestuur. Dat zei dan het zo wel goed was en dat het boek echt met het 40-jarig jubileum van de VWG moest uitkomen. Maar de avifauna was rond het jubileum nog lang niet goed genoeg om gepubliceerd te kunnen worden. Zo'n jubileum vergeet iedereen toch, een boek (hopelijk) niet. Het geeft dus niet als een boek dan twee jaar later uitkomt.

Dus het schrijven heeft echt jaren geduurd?

Begin jaren negentig begon het voorwerk. Ik weet nog dat Pim na een of andere telling in Het Eindpunt zat, plotseling opsprong en riep: "Er moeten dingen gebeuren!!". Dat gaf wel het sentiment aan dat toen heerste

in de vogelwerkgroep. Het idee ontstond om een keer een regiolijs te maken met het voorkomen van alle vogelsoorten. Dat bleek makkelijker gezegd dan gedaan en daarvoor moest veel informatie op een rijtje worden gezet. Als je dan toch al die informatie verzamelt, zo dachten we op een gegeven moment, dan kunnen we er misschien zelfs een boek van maken. Dat was wel grappig, in het begin hoorden we vaak dat het te ambitieus was. We wilden te veel en weken te veel af van het stramen van de tot dan toe gepubliceerde avifauna's. Na heel veel redigeren en hard werken door een kleine groep lag er uiteindelijk toch een goed ontvangen boek. Opeens had iedereen er een steentje aan bijgedragen. Dat zie je natuurlijk vaker, het is de psychologie van de mens: succes heeft vele vaders en mislukkingen maar één moeder...

Is het redactiewerk veranderd in de loop van de jaren?

Vanaf de jaren negentig was er natuurlijk steeds meer mogelijk met de computer. In de vroege jaren hadden we een redactietypemachine die rouleerde onder de redactieleden. De Fitissen waren toen ook een stuk dunner, nummers van 60 pagina's zijn echt iets van de laatste tien jaar. Met de komst van internet kan je ook veel eenvoudiger communiceren met de auteurs. Het redactiewerk werd daarmee ook inhoudelijker. Je kunt heel eenvoudig een ontvangen stuk becommentariëren en terugsturen naar de auteurs met wat suggesties. Dan gaat iemand daar weer mee aan de slag. Of niet, in dat geval haal je alleen de taalfouten eruit.

En heb je inhoudelijke veranderingen in de Fitis opgemerkt?

De laatste tijd zijn er duidelijk meer verschillende ideeën over de invulling en richting. Het is het aloude dilemma tussen inhoudelijke kwaliteit of aansprekendheid. Het is heel goed om wat populaire stukken in de Fitis te krijgen, maar het moet niet de overhand krijgen. Ik vind overigens niet dat dat nu het geval is, hoor. Verder is het heel belangrijk dat de stukken die je plaatst gewoon goed zijn. Er moeten geen fouten instaan. Wat dat betreft was het grappig –of schrijnend– om in stukken die ook in andere bladen waren gepubliceerd, te zien dat andere redacties in de Fitis wel verbeterde slordigheden niet altijd opmerken.

Dus dat zou je belangrijkste tip zijn voor de jonge generatie: blijf kritisch.

Ja, blijf kritisch, check altijd de referenties en ga na of er in de Fitis al andere artikelen over dit onderwerp zijn verschenen. Ik denk altijd dat als je kwaliteit biedt en dat goed weet te presenteren je vanzelf je eigen publiek creëert. Dat is met de avifauna ook gebleken en voor de Fitis geldt hetzelfde. Bovendien verleid je auteurs daarmee om hun geesteskindjes aan jou aan te bieden. Zonder auteurs kan je geen blad maken.

Adriaan Dokter